

✦

Імплементация європейських стандартів в українські освітні дослідження

Збірник матеріалів

V Міжнародної
наукової
конференції УАДО

24 червня 2021 року

Українська асоціація дослідників освіти

**Імплементация європейських
стандартів в українські освітні
дослідження**

Збірник

матеріалів V Міжнародної наукової конференції
Української асоціації дослідників освіти

24 червня 2021 року

Схвалено та рекомендовано до друку правлінням Української асоціації дослідників освіти (протокол № 4 від 20 червня 2021 року)

Рецензенти:

- Наталія Коляда** доктор педагогічних наук, професор, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;
- Олена Лісеєнко** доктор соціологічних наук, професор, Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського.

Імплементация європейських стандартів в українські освітні дослідження: Збірник матеріалів V Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (24 червня 2021 р.) / За ред. С. Шудло, О. Заболотної, Л. Загоруйко. – Дрогобич : ТзОВ «Трек-ЛТД», 2021. – 165 с.

Відповідальна за випуск: кандидат педагогічних наук, доцент Загоруйко Л.О.

ISBN 978-617-7990-17-7

Адреса редакційної колегії:
20300, Черкаська обл., м. Умань, вул. Чехова, 46.
E-mail: ukrainian.era@gmail.com

©Автори публікацій
©УАДО

Редакційна колегія:

Світлана Щудло почесний президент-засновник Української асоціації дослідників освіти, доктор соціологічних наук, професор, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка;

Оксана Заболотна президент Української асоціації дослідників освіти, доктор педагогічних наук, професор, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Інститут педагогіки НАПН України;

Людмила Загоруйко віце-президент Української асоціації дослідників освіти, кандидат педагогічних наук, доцент, Національний авіаційний університет.

Збірник містить матеріали виступів, представлені на V Міжнародній науковій конференції Української асоціації дослідників освіти «Імплементация європейських стандартів в українські освітні дослідження» 24 червня 2021 року. Дискусія проходила за напрямками: потенціал освітніх досліджень для Нової української школи й інновації в українському законодавстві та їхній вплив на розвиток освіти і науки; вища освіта в умовах викликів сьогодення; гендерні студії у суспільстві, освіті та науці.

The conference proceedings contains materials presented at the Fifth UERA Conference "Implementation of European Standards in Ukrainian Educational Research" June 24, 2020. The discussion was held in the following panels: Educational research potential for New Ukrainian School and innovations of Ukrainian legislation and their impact on education and research development; Higher education and today's challenges; Gender Studies in Society, Education and Research

Автори несуть відповідальність за наукову коректність матеріалів.

Зміст

Щасяна Аргун, Ганна Гнатова Дослідження можливостей впровадження методики навчальної спільноти Nobel Explorers в Україні	8
Світлана Балінченко Формування громадянської компетентності студентів засобами загального курсу «Філософія»: виклики і перспективи.....	11
Володимир Бахрушин Освітні дослідження для розвитку освітньої політики і законодавства	14
Olena Bevz Strategies to reduce English language speaking anxiety of the trainee teachers during methodology course.....	17
Віта Безлюдна Загальні тенденції розвитку іншомовної освіти в Європейському Союзі	20
Лариса Березівська Реформування загальної середньої освіти в незалежній Україні: національне законотворення (1991–2017).....	23
Марина Бойченко, Віталій Бойченко Інноваційний потенціал американського досвіду підготовки STEM-учителів для Нової української школи.....	26
Ірина Бородкіна, Георгій Бородкін Застосування принципів універсального дизайну при створенні цифрового контенту.....	28
Ганна Волошко Умови реалізації фасилітативного підходу в процесі підготовки майбутніх педагогів.....	32
Олена Галай Нова міжкультурна парадигма мовної освіти.....	34
Alla Gembarik Developing life skills in methodology classes.....	36
Тетяна Голованова Потенціал Центру гендерної освіти Запорізького національного університету.....	39
Ольга Гончарова, Аліна Маслоva Конструктивний фідбек як інструмент підвищення якості освіти в умовах дистанційного навчання.....	41
Наталія Горук Розвиток викладацької майстерності у Львівському університеті.....	43
Svitlana Derkach Conceptual considerations on key motives for a profession of teaching English.....	47
Олена Дмитроца, Марія Карaban, Марія Ткач Мотивація студентів до дистанційного навчання в умовах пандемії...	50
Яна Довгенко, Зоя Халецька, Людмила Яременко Особливості підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою статистика (фінансова, страхова та комп'ютерна статистика).....	53
Марина Желуденко Апробація моделі психологічного тренінгу «Мистецтво стресостійкості в умовах вимушеної соціальної дистанції».....	55

Юлія Загребнюк	
Career guidance methods and technologies at American High School.....	59
Алла Заслужена, Марина Желуденко	
Психологічний аспект дистанційної освіти	61
Юлія Заячук	
Формування у магістрантів компетентності організації освітнього простору: на прикладі навчальної дисципліни «Експертна діяльність в галузі освіти».....	64
Тетяна Капелюшна	
Особливості викладання дисципліни "Аналіз підручників з англійської мови" в умовах змішаного навчання.....	67
Олексій Караманов	
Особливості проектування персонального середовища навчання в умовах пандемії.....	69
Олена Ковальчук, Тамара Максимчук	
Виклики для студентів вітчизняних ЗВО у реалізації програм кредитної мобільності.....	71
Ангеліна Колісніченко	
Зміна підходів до підготовки майбутніх учителів іноземних мов в Україні як наслідок європейського впливу на розвиток вищої педагогічної освіти.....	75
Мальвіна Коломієць	
Використання віртуальної реальності як нової можливості навчання..	77
Олена Коломієць	
Інтернаціоналізація як визначальний фактор конкурентоздатності освіти України.....	79
Тетяна Коноваленко, Тетяна Тарасенко	
Поєднання навчання і досліджень: європейський досвід в українських реаліях.....	80
Юлія Коробова, Вікторія Козлова	
Наукова інформація у сучасному інтернет-середовищі: принципи пошуку та відбору	84
Інна Кравчук	
Сутність і зміст поняття «жіноча освіта».....	86
Тетяна Крижановська	
Актуальні питання підготовки компетентного вчителя інклюзивної освіти (європейський досвід).....	88
Інна Курліщук	
Soft skills як необхідна умова формування культурної компетентності майбутніх фахівців	93
Yuliana Lavrysh, Svitlana Buha	
Digital competence for educators: European dimensions.....	96
Олена Лебедева	
Впровадження саморефлексії на практичних заняттях з німецької мови як другої іноземної у вищій школі.....	99
Тетяна Лісова	
Прагнення учнів до освіти та їх ставлення до математики та природничих наук (за даними TIMSS).....	101

Олена Локшина, Аліна Джурило	
До питання про гендерний паритет у дослідницькому просторі України: на прикладі відділу порівняльної педагогіки інституту педагогіки НАПН України.....	104
Людмила Люшнівська	
Нові підходи до викладання англійської мови у вищих навчальних закладах з огляду на сучасні умови.....	107
Ірина Liashenko	
Quality Assurance in Teaching Languages as a Main EU Priority.....	110
Вікторія Меняйло	
Порядок присудження ступеня доктора філософії як завершальний етап реформування системи наукових кадрів в Україні.....	112
Тетяна Медіна	
Гендерна рівність професорсько-викладацького складу на STEM-факультетах українського університету: міф чи реальність (на прикладі Чернівецького національного університету)?.....	115
Галина Мухіна	
Роль ціннісних орієнтацій у системі становлення майбутнього поліцейського та правника.....	118
Ніна Нікольська	
Законодавча підтримка при вивченні рідної та іноземної мов в Україні	121
Ілона Палагута, Ольга Комар	
Роль закладів вищої освіти Великої Британії у процесі трансформації у сучасному глобалізованому світі.....	123
Ірина Регейло, Наталія Базелюк	
Оцінювання соціогуманітарних досліджень: наукометричний вимір.....	126
Аліна Сбруєва	
Трете десятиліття розвитку європейського простору вищої освіти: здобутки, завдання, ризику.....	129
Микола Семенов	
Забезпечення якості дистанційного (цифрового) навчання в університеті з погляду здобувачів вищої освіти переміщеного університету.....	133
Юрій Тарабан	
Викладання релігії у школі: європейські цінності та концептуальні підходи.....	139
Наталія Хайдарі, Тетяна Гармаш	
Особливості іншомовної підготовки студентів-філологів в умовах вимушеного соціального дистанціювання.....	141
Ірина Холод	
Законодавчі інновації у післядипломній освіті учителів англійської мови.....	143
Тетяна Червінська, Марина Соболевська	
Наслідки пандемії COVID-19 в оцінках студентства та викладацтва класичних університетів України	145
Zhanna Chernyakova	
Key strategies of the development of institutional internationalization: an overview of foreign experience.....	148
Ірина Чистякова	
Міжнародний досвід магістерської підготовки педагогічних кадрів.....	152

Nadiia Sheverun	
Higher education during a pandemic: a time of uncertainty or new opportunities.....	154
Світлана Шевченко	
Нова українська школа — аналіз успішності реформи (соціологічний контекст).....	156
Світлана Щудло, Ірина Мірчук, Оксана Зелена	
Самооцінка завантаженості студентів і викладачів в умовах дистанційного навчання: виклики карантину для вищої школи.....	158
Olha Yalovenko	
Education in the context of modern globalization challenges.....	162

експериментувати і створювати свої власні навчальні курси, враховуючи соціокультурну специфіку свого регіону проживання, а також специфіку країн-сусідів. Особливе місце в подібних курсах має відводитись проблемі стереотипів, які часто заважають успішній міжкультурній взаємодії. Вирішенню цієї проблеми сприяє отримання об'єктивної інформації про іншу культуру та її представників через вивчення «продуктів» культури, а саме: витвори живопису, музики, літератури, кінематографу та ін. Відбір та обговорення змісту та форм зразків іншої культури і буде сприяти спочатку становленню лише основ міжкультурної компетенції, а потім і більш високих її рівнів.

Таким чином, в результаті спільної розробки подібних міжкультурних курсів як вчителі, так і здобувачі освіти набудуть здатності бачити все різноманіття світу, в якому проживають, а також визначати своє особливе місце в ньому, тим самим все більше розширюючи рамки своєї приналежності до тієї чи іншої спільноти людей.

Список використаних джерел:

1. Н.Д. Гальськова, Н.И. Гез. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика: Учеб. пособие для студ. линг. ун-то и фак. ин. яз. высш. пед. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2004.
2. П.В. Сысоев. Культурное самоопределение личности как часть поликультурного образования в России средствами иностранного и родного языков // Иностранные языки в школе. – 2003. - №1.

Alla Gembaruk,

PhD, Associate Professor

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University
Uman, Ukraine

DEVELOPING LIFE SKILLS IN METHODOLOGY CLASSES

Key words: *life skills, methodology classes, the EFT Methodology Curriculum, “New Generation School Teacher” project.*

Setting the problem. We are living through a period of rapid change in an increasingly globalised environment, to which education systems need to adapt. Innovation and technological advances are constantly changing the ways we communicate, work, and live together and education systems which reflect this dynamic will be most capable of responding effectively to the current and changing needs of young people, society and indeed the labour market. For this reason, students need to be taught to get used to and deal well with the demands and challenges of life. According to the key concepts of the New Ukrainian School Reform it is not enough to only feed a child with knowledge. It is also necessary to teach how to use that knowledge. Knowledge and skills, linked to the pupil's value system, form their life competencies that are essential for successful self-fulfillment in life, education and work [4]. In other words, it is necessary to develop life skills in our students. Thus, developing life skills has become one of the major factors in Pre-Service Teacher Training. The new EFT Methodology Curriculum which is

within the “New Generation School Teacher” project, initiated and supported by the Ministry of Education and Science, Ukraine and the British Council, Ukraine, views the development of life skills as one of its key principles [2].

Main research questions. This article is focused on developing understanding of the notion “life skills” and analysing the ways of developing life skills in Methodology classes. The research is organised around the following research questions:

1. What are the key life skills?
2. What ways of developing life skills are suggested by the new ELT Methodology Curriculum?

In order to answer these research questions the following **methods** were used: *literature review* in order to understand the notion of life skills and identify the key life skills; and *document study* to analyse the new ELT Methodology Curriculum in order to identify the ways it suggests to develop life skills.

Findings. Literature review on the research problem has brought us to the understanding of life skills. Life skills are termed as abilities for adaptive and positive behaviour, that enable individuals to deal effectively with the demands and challenges of everyday life [3]. There is no definite list of life skills. Certain skills may be more or less relevant depending on the individual’s life circumstances, culture, age, geographical location, etc. However, in 1999, the World Health Organisation identified six key areas of life skills:

➤ *Communication and interpersonal skills.* This broadly describes the skills needed to get on and work with other people, and particularly to transfer and receive messages either in writing or verbally.

➤ *Decision-making and problem-solving.* This describes the skills required to understand problems, find solutions to them, alone or with others, and then take action to address them.

➤ *Creative thinking and critical thinking.* This describes the ability to think in different and unusual ways about problems, and find new solutions, or generate new ideas, coupled with the ability to assess information carefully and understand its relevance.

➤ *Self-awareness and empathy,* which are two key parts of emotional intelligence. They describe understanding yourself and being able to feel for other people as if their experiences were happening to you.

➤ *Assertiveness and equanimity, or self-control.* These describe the skills needed to stand up for yourself and other people, and remain calm even in the face of considerable provocation.

➤ *Resilience and ability to cope with problems,* which describes the ability to recover from setbacks, and treat them as opportunities to learn, or simply experiences [3].

The new Methodology Curriculum was analysed to answer the second research question about the ways of developing life skills in Methodology classes. As a result, we can state that the new ELT Methodology Curriculum is based on the totally new approach to teaching and learning called ‘to theory through practice approach’ which enhances the development of life skills in future teachers of English. It means that Methodology classes do not rely on traditional lectures. On the contrary, the theory is taught through practice. According to this approach students are actively involved in a dynamic teaching and learning process. This active involvement is facilitated by working in small groups and pairs, brainstorming, solving problems, using case studies, simulations, group projects, etc. All of the methods suggested by the ELT Methodology Curriculum are intended

to promote high level of interaction and student involvement in their own learning processes, thus it develops life skills.

In order to see how these methods are realized in the Methodology classes we have analysed student workbook on English Language Teaching Methodology: Module 3. Preparing to Teach 2 [1]. Each session in the workbook generally starts with students' sharing their own experience on the problems covered. For example, Session 1 of *Unit 3.2 Teaching Reading* starts with students' sharing experience of reading in English. They are asked to remember their English classes at school and answer the following questions:

- ▶ *Did you read a lot in your English classes?*
- ▶ *What texts did you read?*
- ▶ *How did it contribute to your English learning?*

Students share their experiences in pairs. Then they are given the task to find three things in common and write them on three different stickers, and then stick them to the blackboard with some comments. In plenary, the most common experiences and the students' attitudes towards them are discussed. This example clearly demonstrates the way of developing communication and interpersonal skills. On the other hand, it gives a teacher opportunity to explore students' ideas and knowledge about a particular topic in order to plan further activities in which a life skill can be used.

In the Methodology classes students are often asked to discuss the issues raised in more detail in small groups or with a partner, for example, when doing *Activity 1.5 Advantages and disadvantages of listening types* (Topic 1) students are to define the advantages/benefits and disadvantages (if any) of one of the types of listening, and then represent their ideas on the poster and justify them. Working on *Unit 3.2 Teaching Reading* students are given the task to evaluate the given text from the point of view of an upper-intermediate student, using the evaluation criteria. Such kinds of activities develop not only communication and interpersonal skills but such important life skill as critical thinking.

Creative thinking is also of utmost importance, so it is paid much attention to in the Methodology classes. *Activity 4.5 Practice in teaching reading comprehension strategies*, in which students are to choose one of the reading strategies and prepare 5-minute presentation of teaching this strategy in class, can be a vivid example of this life skill development. By doing it students are engaged in short role play scenarios, or take part in activities that allow them to practice the skills in different situations. By the way, actual practice of skills is a vital component of life skills education.

Another way of developing life skills is reflection which is a key point of the ELT Methodology Curriculum. Students learn to reflect right from their first methodology sessions, the final stage of each session is reflective stage. Individually or in groups, students reflect on what they have learnt, what they are well aware of and what still is not clear for them. On the other hand, reflective essays or reports are often used as items for summative assessment.

Conclusion. Summing up, we may state that this research confirmed the importance of developing life skills in students. By developing life skills, we increase their understanding of the world and equip them with the tools they need to live a more creative life, to find ways to cope with the challenges that life may throw at us. In this article we managed to provide only some examples of life skills-oriented activities which are regularly practiced in the Methodology classes. So, 'to theory through practice approach' the new EFT Methodology Curriculum is based on can be viewed as a good example of life skills development.

References:

1. Bevz, O., Brit, N., Gembaruk, A. (2020). English Language Teaching Methodology: Module 3. Preparing to Teach 2: Student workbook. Uman: Vizavy.
2. Bevz, O., Gembaruk, A., Goncharova, O., Zabolotnaa, O. et.al. (2020). Metodyka navchannya angliiskoi movy. Osvitniy stupin bakalavra: typova programa: Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
3. Life Skills Education for Children and Adolescents in Schools. URL: http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/63552/WHO_MNH_PSF_93.7A_Rev.2.pdf;jsessionid=576BC121DADA4A27D24970E4A7946A65?sequence=1
4. The new Ukrainian School: the conceptual principles of secondary school reform. URL: file:///C:/Users/User/Desktop/UADO%20_2021/Book-ENG.pdf

Тетяна Голованова,

кандидат педагогічних наук, доцент,
керівник центру гендерної освіти,
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна

ПОТЕНЦІАЛ ЦЕНТРУ ГЕНДЕРНОЇ ОСВІТИ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ключові слова: *гендерна рівність, гендерна освіта, гендерні дослідження*

Гендерні дослідження в Запорізькому національному університеті почалися у 90-х рр. ХХ ст., саме з дослідження стереотипів маскуліності-фіемінності студентської молоді. Але соціально-педагогічна робота в рамках проекту «Політика гендерного паритету» в партнерстві з громадською організацією «Центр громадянсько-соціальних ініціатив» склалася в період з 2000 року по 2012 рік.

Той факт, що наказ Міністерства освіти та науки України «Про впровадження принципів гендерної рівності в освіту» був прийнятий у 2009 році, в цілому підтвердив правомірність роботи факультету соціальної педагогіки та психології в даному напрямку. З цього ж факту, з усією очевидністю стало ясно, що заходи, проведені з 2009 р. по 2012 р. суттєвим чином вплинули на створення трансформаційної основи для просування ідеї гендерної рівності в університеті.

З 2013 року всі проведені заходи проходили при партнерстві з Департаментом соціального захисту та створеними інноваційними структурами в Запорізькій обласній державній адміністрації: Ресурсним гендерним центром, Координаційною радою з питань сім'ї, жінок, охорони материнства і дитинства. В той же час, аналіз взаємодії даних структур показав, що проведення заходів недостатньо для системної роботи по впровадженню гендерного підходу в роботу університету. Необхідне створення структури, яка б працювала в рамках законодавчого поля України, у центрі цієї структури повинна бути зосереджена просвітницька робота щодо забезпечення гендерної рівності в навчально-виховному процесі університета. За ініціативою Координаційної ради, на підставі рішення Вченої ради

Наукове видання

**Імплементация європейських стандартів
в українські освітні дослідження**

Збірник

матеріалів V Міжнародної наукової конференції
Української асоціації дослідників освіти

24 червня 2021 року

Здано до набору 27.06.2021 р. Підписано до друку 30.06.2021 р.

Формат 60x84/8. Папір офсетний.

Гарнітура. Times. Наклад 100 прим. Ум. друк. арк. 16,2 д.а.

Друк ТзОВ «Трек-АТД». Зам. № 91.

м.Дрогобич, вул. Данила Галицького, 1

Тел.(244) 1-08-90 druksv@gmail.com